

စားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့်

ရွှေမင်းလျှောက် ခပ်ပန်ဦး

ဇော်ဇော်အောင်

...ဟုဆိုသ
...အပြီး။ ကျွန်
...လွတ်လပ်
...လောက်ကတော့
...အလေ့အလာ
...တွေအတော်
...ယ်။ လူငယ်လူ
...လတ်ပိုင်းတွေ
...ပိုင်းတွေအတော်
...နဲ့မြန်မှာ စိတ်
...ခမ်းစားလာခဲ့ပါ
...နယ်မှာလဲ အဲဒီ
...တွေတော်တော်
...ကြားလာရ ပါ
...ဝေမျှင့်နဲ့ ချိန်
...လူကြီးပိုင်းဆိုပါ
...လ်တွေ။ အောင်
...ယ်လဲ။ မြသန်။
...င်တို့။ ခန်းစပ်
...လင်းယုန်နီ တို့
...နတ်



တွေ့ရပါပ...
တယ်။ တစ်ခါ ပြက...
လဲ။ ဘာတွေကို လုပ်တာလဲ။
ပြန်ချော်ချော် လုပ်ပစ်လိုက်သည့်နည်း
ဟာ သယ်လာသမျှ ပြန်ချော်ချော် လုပ်ပစ်လိုက်လေ့မျှပေ။ အကြောင်း
ပြချက်ပဲ။ ဘာကြောင့် သုံးသလဲ။ သယ်လာသမျှ ပြန်ချော်ချော် လုပ်
ပစ်လို ညံ့တယ်ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ သယ်လာသမျှ ပြန်ချော်ချော် လုပ်ပစ်
တာနှင့် 'တူသည်'ဆိုတဲ့ စကားရပ်ဟာ အကြောင်းပြချက် မဟုတ်ဘူး။
ဘယ်ပုံ ညံ့တယ်၊ ဘယ်နည်း ညံ့တယ်ဆိုတာကို ထပ်ပြောတာပဲ ဖြစ်တယ်။
တစ်ခါ 'ဝတ္ထုတွင် ကြီးစွာသော အပြစ်အနာအဆာ ကြီး'ဆိုတဲ့ စကား
ရပ်မှာ ဘာကြောင့်လဲ။ အပြစ်အနာအဆာဆိုတာ ဘာလဲ။ ဘယ်လို ရေး
ထားလို့လဲ။ ဝတ္ထုတွင် ဆိုရာမှာလည်း ဆရာစောဦးရဲ့ မျှော်လေတိုင်း
မှိုင်းရီ ဝတ္ထုကိုပဲ ပြောတာလား။ တခြားဝတ္ထုတွေရဲ့ ယေဘုယျ 'စံ'ကို
ပြောတာလား။ ဝေပန်သူမှာ ဒီမေးခွန်းတွေကို ဖြေဖို့ တာဝန်ရှိပါတယ်။
'အင်မတန် ညံ့လှချေသည်' ဆိုတာလောက်နဲ့ မပြီးရပါဘူး။ 'ကြီးစွာသော
ကြီး' ဆိုတာလောက်နဲ့ မပြီးရပါဘူး။ ဆရာစောထဲမှာ အဲဒါ

၇၁၆ တဲ့ စာတွေနဲ့ ထပ်မံကိုးကား

www.ksars.org

SAMPLE BOOK



စားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့်

ဝေဖန်ရေးတိုဝေဖန်ခြင်း

ဇော်ဇော်ဒောက်



နှစ်ကာလများ

အမှတ် ၁၀၄၊ အပေါ်ဆုံးထပ် (က)၊

အောင်ဇေယျလမ်း၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖုန်း - ၀၁ ၈၂၅၅ ၉၄၈၊ ၀၆ ၇၄၀ ၉၇ ၉၃၉၃၊ ၀၉ ၂၅ ၄၈၄၈ ၀၄၈။

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် (ဝေဖန်ရေးကို ဝေဖန်ခြင်း)

ဇော်ဇော်အောင်

ပထမအကြိမ်၊ စက်တင်ဘာ၊ ၂၀၂၄။

အုပ်ရေ - ၅၀၀

တန်ဖိုး - ၇၀၀၀ ကျပ်

ထုတ်ဝေသူ ဦးစိန်ဝင်း၊ နှစ်ကာလများ စာပေ (၀၀၇၄၄)၊ ၁၀၄၊ အပေါ်ဆုံးထပ် (က)၊
အောင်ဇေယျလမ်း၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။ အတွင်းနှင့် အပုံးပုံနှိပ် ဦးအေးဝင်း၊ အေးကမ္ဘာ
ပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၂၉၀)၊ အမှတ် ၄၆၊ ၄၆လမ်း၊ ဗိုလ်တထောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။ မျက်နှာပုံ၊
စိုးမင်းအောင်၊ စာအုပ်ချုပ် ကိုမြင့်၊ ကွန်ပျူတာစာစီ သရဖီ။

မာတိကာ

- ဝေဖန်ရေးကို ဝေဖန်ခြင်း - မြတ်သစ်	၇
၁။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၁	
ကဗျာ၏ ရစ်သမ်	၁၁
၂။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၂	
ရသဒီဇိုင်း	၁၇
၃။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၃	
တက္ကသိုလ်မင်းမော်၏ ငမိုးရိပ်ဒီဇိုင်း	၂၁
၄။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၄	၂၈
၅။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၅	၃၃
၆။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၆	၄၀
၇။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၇	၄၆
၈။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၈	၅၄
၉။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၉	၆၁
၁၀။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၁၀	၆၅
၁၁။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၁၁	၇၁
၁၂။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၁၂	၇၆
၁၃။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၁၃	၈၀
၁၄။ ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၁၄	၈၄

၁၅။	ဓားသန်လျက်နှင့်	ပန်းပွင့်	-	၁၅	၈၇
၁၆။	ဓားသန်လျက်နှင့်	ပန်းပွင့်	-	၁၆	၉၁
၁၇။	ဓားသန်လျက်နှင့်	ပန်းပွင့်	-	၁၇	၉၈
၁၈။	ဓားသန်လျက်နှင့်	ပန်းပွင့်	-	၁၈	၁၀၃
၁၉။	ဓားသန်လျက်နှင့်	ပန်းပွင့်	-	၁၉	၁၀၈
၂၀။	ဓားသန်လျက်နှင့်	ပန်းပွင့်	-	၂၀	၁၁၁
၂၁။	ဓားသန်လျက်နှင့်	ပန်းပွင့်	-	၂၁	၁၁၅
၂၂။	ဓားသန်လျက်နှင့်	ပန်းပွင့်	-	၂၂	၁၂၀
၂၃။	ဓားသန်လျက်နှင့်	ပန်းပွင့်	-	၂၃	၁၂၇
၂၄။	ဓားသန်လျက်နှင့်	ပန်းပွင့်	-	၂၄	၁၃၁
၂၅။	ဓားသန်လျက်နှင့်	ပန်းပွင့်	-	၂၅	၁၃၈

ဝေဖန်ရေးကို ဝေဖန်ခြင်း

‘ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့်’ စာပေဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါးများကို ၁၉၈၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၉-၉၀ ကာလများအတွင်း မောင်ဇော် အမည်ဖြင့် ဆရာဇော်ဇော်အောင် ရေးသားခဲ့သည်။ နာမည်ကြီး ဝေဖန်ရေးဆရာများ ဖြစ်သော ဗညားသီဟ(ဆရာ ဒဂုန်တာရာ) နှင့် ဆရာ မောင်စွမ်းရည်တို့၏ စာပေဝေဖန်ရေးအမြင်များကို စောင်းပေး ဝေဖန်ထားခြင်းကြောင့် ဝေဖန်ရေးကို ဝေဖန်ခြင်းဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဆရာ ဒဂုန်တာရာနှင့် ဆရာ မောင်စွမ်းရည်တို့၏ စာပေဝေဖန်ရေးအမြင်မှာ ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်မှန်စာပေ၊ ပြည်သူ့စာပေ၊ တစ်နည်းဆိုရလျှင် ‘စာပေသည် ပြည်သူ့အတွက်’အမြင် ကို အခြေခံထားသည်။ ဆိုရှယ်လစ် သရုပ်မှန်စာပေ ပေတံနှင့် တိုင်းတာ သော စာပေဝေဖန်ရေးကို မောင်ဇော်က ‘ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့်’ ဆောင်းပါးများတွင် ဝေဖန်ခြင်းပြုခဲ့ရာတွင် ဝေဖန်ရေးဆရာသည် ဝေဖန် ရေးသစ် (New Criticism) ကို အခြေခံခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

နိုင်ငံတကာစာပေနှင့် မြန်မာစာပေ ရှုခင်းမှာ သိသိသာသာ ပြောင်း လဲခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်ကို စာပေလေ့လာသူများ သိရှိပြီးဖြစ်မည် ထင်ပါ၏။

စာပေနှင့် အနုပညာသည် ပြည်သူ့ဘက်က လိုက်ရမည်ဆိုသော ဒေါး
 နေ့ဖံ၊ လူနာချာရ်စကီးနှင့်တကွသော စာပေဝေဖန်ရေး အယူအဆများ
 သည် ၂၀ ရာစုနှောင်းပိုင်းတွင် အားကောင်းခြင်း မရှိတော့ပေ။ စာပေ
 ဝေဖန်ရေးသစ် အယူအဆ၊ အတွင်းနှင့် အပြင် (intrinsic criticism
 နှင့် extrinsic criticism) အယူအဆများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပြီး ၂၁ ရာစု
 အနောက်တိုင်းစာပေတွင် မော်ဒန်၊ ပို့စ်မော်ဒန် စာပေသီဝရီ သဘော
 တရားများနှင့် ဝေဖန်ရေးသဘောတရားများ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။

ဆရာဇော်ဇော်အောင်သည်ပင်လျှင် နောက်ပိုင်းကာလ (၁၉၉၅?)
 တွင် သရဖူမဂ္ဂဇင်းတွင် မော်ဒန်နှင့် ပို့စ်မော်ဒန် စာပေသီဝရီများ၊ ဝေဖန်
 ရေးများကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်း ရေးသားခဲ့သော ဝတ္ထု၊ ကဗျာ
 လေ့လာချက်များနှင့် စာပေဝေဖန်ရေး သဘောတရားများသည် မောင်ဇော်
 အမည်ဖြင့် ရေးခဲ့သော ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းမှ ကဗျာနှင့် စာပေဆောင်းပါးများနှင့်
 လည်းကောင်း၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးသားခဲ့သော ‘ဓားသန်လျက်နှင့်
 ပန်းပွင့်’ ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများနှင့်လည်းကောင်း သိသိသာသာ ကွဲ
 ထွက်လာသည်။ နှစ်ကာလများ၏ တိုက်စားမှုများကြားတွင် စာရေးဆရာ
 တစ်ယောက်၊ ဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ယောက်၏ ကိုယ်ပိုင်အယူအဆ၊
 သဘောတရား လမ်းခွဲတစ်ခုကို ရှာဖွေခဲ့ခြင်း၊ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဟု ဆိုနိုင်ပါ
 သည်။

စာပေအနုပညာနှင့် ပတ်သက်သော ဝေဖန်ရေးသဘောတရားများ
 ကိုလည်းကောင်း၊ လက်တွေ့ ဝေဖန်ရေးများသည်လည်းကောင်း နှစ်
 ကာလများ ကြားတွင် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများ ရှိလာခဲ့ခြင်းကြောင့် ပုံသေ
 နည်းကျ တရားသေ လက်ခံ၍ မဖြစ်တော့ကြောင်း နိုင်ငံတကာ စာပေ
 ရေစီးကြောင်းတွင် ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်နိုင်သည်။

စာပေသမိုင်းကြောင်းကို ခြေရာခံသူများအနေဖြင့်မူ ယခင်က ရှိခဲ့
 ဖူးသော စာပေအယူအဆ သဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေး၊ စာပေလှုပ်
 ရှားမှု၊ စာပေတိုက်ပွဲများသည် အချိန်ကာလ ဘောင်တစ်ခုအတွင်းတွင်
 ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိခဲ့သည်ဆိုသော အချက်ကို မေ့ပျောက်ချန်လှုပ်ထား၍
 မရပေ။

မောင်ဇော်/ဆရာဇော်ဇော်အောင်၏ ‘ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့်’

စာပေဝေဖန်ရေးများသည် အချိန်ကာလတစ်ရပ် အတွင်း၌ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သော စာပေအယူအဆတစ်ရပ်၊ စာပေဝေဖန်ရေးအမြင်တစ်ရပ်ကို ဖော်ထုတ်ပြသခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပြီး ထိုအယူအဆ၊ သဘောတရားများသည် နှစ်ကာလများ၏ အကန့်အသတ်အတွင်း၌ တည်ရှိခဲ့သည်ဆိုသော အချက်ကို အလေးအနက်ထားဖို့ လိုအပ်မည် ထင်ပါသည်။

မြတ်သစ်

စားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၁ ကဗျာ၏ ရစ်သမ်

ကဗျာတစ်ပုဒ်တွင် 'ရစ်သမ်'သည် လွန်စွာ အရေးကြီးသော အရည်အချင်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ လွန်စွာလည်း အလေးဂရုပြုထိုက်ပါသည်။ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ထူးခြားပေါ်လွင်အောင်၊ နှစ်သက်ဖွယ် စွဲမက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် 'ရစ်သမ်'က များစွာ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပါသည်။ ကျွန်တော် ဉာဏ်မီသလောက် ကဗျာ၏ ရစ်သမ်ကို လေ့လာတင်ပြလိုပါသည်။

၁။ ဝေါဟာရ

ရှေးဦးစွာ 'ရစ်သမ်'ဟူသော ဝေါဟာရအကြောင်း တင်ပြရပါမည်။ ရစ်သမ်ကို ကျွန်တော်တို့ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ဘာသာပြန် သုံးစွဲခဲ့ကြဖူးပါသည်။ ယနေ့အထိ ကျွန်တော့် တစ်ယောက်အနေနှင့် ဘဝင်မကျသေးပါ။ ပညာရှိများ ပြန်ဆို ဆုံးဖြတ် အတည်ပြုမည့် ဝေါဟာရကို လိုက်နာရန် ဝန်မလေးသော်လည်း အခိုက်အတန့်အားဖြင့် 'ရစ်သမ်'ကို 'ရစ်သမ်'ဟူ၍ ပင် အသံလှယ် သုံးချင်ပါသည်။ (ကျွန်တော့်အထင် ရစ်သမ်ကို ရစ်သမ်ဟု စတင်သုံးစွဲခဲ့သူမှာ မောင်သာနိုးဟု ထင်ပါသည်)

၂။ ရစ်သမ်ဆိုတာ ဘာလဲ

ဤစာတမ်းတွင် ကျွန်တော် တင်ပြမည့် ရစ်သမ်ကို ဤသို့ ဖွင့်ဆို သတ်မှတ်ပါသည်။

‘ရစ်သမ်’ဆိုသည်မှာ ထပ်မံဖြစ်ခြင်းနှင့် အပြောင်းအလဲတို့

သင့်တင့် မျှတစွာ ပေါင်းစပ်ဖြစ်ပေါ် တည်ရှိနေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဤဖွင့်ဆိုချက် စာသားသည်ပင်လျှင် ရစ်သမ်၏ တရားကိုယ်သဘော ဖြစ်တော့၏။ ဤတရားကိုယ်သဘောတွင် အပိုင်း ၃ ပိုင်း ပါ၏။

၁။ ထပ်မံဖြစ်ခြင်း

၂။ အပြောင်းအလဲ

၃။ သင့်တင့်မျှတစွာ ပေါင်းစပ်ဖြစ်ပေါ် တည်ရှိနေခြင်း

ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ယင်းတို့ကို သိသာအောင် အောက်ပါအတိုင်း ပုံဆောင်တင်ပြလို ပါသည်။

၃။ သဘာဝတရား ပုံပမာ

သဘာဝတရားကြီးတွင် ‘နေ’ နှင့် ‘ည’ဟူ၍ ရှိ၏။ ရှေးဦးစွာ ‘နေ’ ကို မူတည်ထား။ ‘နေ’ဟူ၍ ရှိပြီ။ အချိန်သဘောအရ နေသည် ရွှေ့လျား ပြောင်းလဲခဲ့ရာ ‘ည’သို့ ရောက်၏။ (ဝါ) ညဟု လူအများ သတ်မှတ် သော အချိန်၊ အခြေအနေသို့ ရောက်၏။ နေမှ ညသို့ ရောက်ခြင်းသည် အပြောင်းအလဲ ဖြစ်၏။ တစ်ဖန် အလားတူစွာ ညမှ နေသို့ ရောက်ပြန် ၏။ ဒုတိယအကြိမ် နေသို့ရောက်ခြင်းသည် အပြောင်းအလဲတစ်ခု ဖြစ် သကဲ့သို့ ထပ်မံဖြစ်ခြင်းဟုလည်း နားလည်အပ်၏။

ယခင်ရှိခဲ့ဖူးသော အခြေအနေတစ်ရပ်အတိုင်း ပြန်ဖြစ်သောကြောင့် ထပ်မံဖြစ်ခြင်းဟု ခေါ်ရသည်။ တစ်ဖန် နေမှ ညသို့ ရောက်ပြန်၏။ ဒုတိယအကြိမ် ညသို့ရောက်ခြင်းသည် အပြောင်းအလဲတစ်ခု ဖြစ်သကဲ့သို့ ထပ်မံဖြစ်ခြင်းဟုလည်း နားလည်အပ်၏။ ဤသို့လျှင် နေ၊ ည၊ နေ၊ ည၊ နေ၊ ည ဟူ၍ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေသကဲ့သို့ ထပ်မံဖြစ် ခြင်းနှင့် အပြောင်းအလဲသဘော နှစ်ရပ်သည်လည်း စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြစ် ပေါ်တည်ရှိ၏။ နေ့ည ဥပမာကဲ့သို့ နွေ မိုး ဆောင်း၊ လဆန်း လဆုတ်၊

ဒီရေအတက်အကျ စသော သဘာဝ ဥပမာတွေ များလှပါသည်။ ယခု ဆိုခဲ့သော ထပ်မံဖြစ်ခြင်းနှင့် အပြောင်းအလဲသဘော နှစ်ခုသည် မည်သို့ မည်ပုံ ကဗျာတွင် ပေါင်းစပ်ဖြစ်ပေါ် တည်ရှိနေသလဲဟု ကြည့်ရပါလိမ့် မည်။ ထိုသို့မကြည့်ခင် အဆင့်တစ်ဆင့် ရှိနေသေးသည်။ ထိုအဆင့်မှာ ကဗျာကို ဘာနှင့်လုပ်ထားသလဲ (ဝါ) ကဗျာကို ဘာနှင့်ရေးစပ်ထားသလဲ ဟူ၍ ကဗျာ၏ ပင်ကိုထည်ကို ကြည့်သောအဆင့် ဖြစ်သည်။

၄။ ကဗျာကို ဘာနှင့်လုပ်ထားသလဲ

ထွေထွေလာလာ မဟုတ်ဘဲ ရိုးရိုးကလေး စဉ်းစားလျှင် ကဗျာကို စကားလုံးများနှင့် ပြုလုပ်ထားသည်ဟု စဉ်းစားမိပါလိမ့်မည်။ မာလမ်းမဲ က ပန်းချီဆရာကြီး ဒေဂါကို 'ကဗျာဆိုတာ စကားလုံးနှင့် လုပ်ထား သည်'ဟု ပြောခဲ့သောစကားသည် ကမ္ဘာကျော်ခဲ့သောစကား ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်လိုက်သည်နှင့် မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ ရှေးဦးစွာ ရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့ရသည်မှာ စကားလုံးများပင် ဖြစ်ပါသည်။ (စကားလုံးဟူသော ဝေါဟာရကို သာမန်အနက်ဖြင့် သုံးပါသည်) စကားလုံးကို မူတည်၍ ဆက်လက်ကြည့်ရပါမည်။

၅။ ကဗျာထဲက စကားလုံးတွေထဲမှာ

ကျွန်တော် တင်ပြခဲ့သော ထပ်မံဖြစ်ခြင်းနှင့် အပြောင်းအလဲသဘော နှစ်ရပ် ဘယ်မှာဖြစ်နေသလဲ ကြည့်လျှင် ကဗျာထဲမှာ ဖြစ်နေကြောင်း တွေ့မြင်ရပါသည်။ ကဗျာထဲမှာ စကားလုံးတွေရှိနေသည် ဆိုခြင်းကြောင့် ထိုသဘောနှစ်ရပ်သည် စကားလုံးတွေထဲမှာ ဖြစ်နေကြသည်ဟု ဆိုနိုင် ပါသည်။ စကားစဉ်ကို ပြန်ဆက်လျှင် ရစ်သမ်သည် စကားလုံးတွေထဲမှာ ဖြစ်နေ၏။ တစ်နည်းဆိုသော် ထပ်မံဖြစ်ခြင်းနှင့် အပြောင်းအလဲတို့သည် ကဗျာထဲက စကားလုံးတွေထဲမှာ သင့်တင့်မျှတစွာ ပေါင်းစပ်ဖြစ်ပေါ် တည်ရှိနေကြသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ ဆက်လက်၍ မည်သို့မည်ပုံ ပေါင်းစပ် ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေသလဲဟု ကြည့်ရပါမည်။ ထိုသို့မကြည့်ခင် အဆင့် တစ်ဆင့် ရှိလာပြန်သည်။ ထိုအဆင့်မှာ စကားလုံး၏ သဘာဝပင် ဖြစ် ပါသည်။

၆။ စကားလုံး၏သဘာဝ

စကားလုံးတိုင်းတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် (၁) ပုံသဏ္ဍာန်၊ (၂) အနက်အဓိပ္ပာယ်၊ (၃) အသံဟူ၍ အင်္ဂါသုံးရပ်ရှိကြောင်း ဘာသာဗေဒပညာရှင်များက အထင်အရှား ဆိုမိန့်ခဲ့ပါသည်။ (ကြားဖြတ်အမှာစကား၊ ပုံသဏ္ဍာန်ဟူသော စကားရပ်နှင့်ပတ်သက်၍ အများ နားယဉ်နေသော (Content) အကြောင်းအရာ၊ (Form) ပုံသဏ္ဍာန်ဟူသော အသုံးအနှုန်းများနှင့် အဓိပ္ပာယ်ရောထွေးမသွားစေလိုပါ။ ကျွန်တော်သည် စာပေ အနုပညာနှင့်ပတ်သက်၍ အကြောင်းအရာ/ ပုံသဏ္ဍာန် နှစ်ပိုင်းခွဲ၍ ပြောဆိုခြင်းကို နှစ်သက်လက်ခံသူ မဟုတ်ပါ။ ထို့ပြင် ကျွန်တော် သိသလောက် ယနေ့ကမ္ဘာမှာလည်း အကြောင်းအရာ/ ပုံသဏ္ဍာန် နှစ်ပိုင်းခွဲ၍ပြောသူ မရှိသလောက် ရှားသွားပါပြီ။ မပြောကြတော့ပါ။ ထားပါတော့။ ကျွန်တော် ပြောလိုသည့် ပုံသဏ္ဍာန်ကို စကားလုံးများ၏ မျက်မြင်အနေအထား၊ စကားလုံးများ၏ အထားအသိုဟု ပြောနိုင်ပါသည်) ဘာသာဗေဒပညာရှင်များ၏ စကားကို မူတည်ထား၍ စဉ်းစားသောအခါ ကဗျာထဲက စကားလုံးများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်များ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်များ၊ အသံများသည် ထပ်မံဖြစ်နေကြ၏။ ပြောင်းလဲနေကြ၏။ ထိုသဘောနှစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေခြင်းဖြင့် ကဗျာ၏ ရစ်သမ်သည် ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေ၏ဟု ဆိုရပါမည်။

၇။ မည်သို့မည်ပုံ

ဤအပိုင်းသည် လွန်စွာ အပြောရခက်သောအပိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာအပါအဝင် အနုပညာပစ္စည်းများ၏ သဘာဝသည် လွန်စွာ ထွေပြားပါသည်။ လွန်စွာ နက်ရှိုင်းပါသည်။ ကဗျာတစ်ပုဒ်နှင့် တစ်ပုဒ်၊ တစ်မျိုးနှင့် တစ်မျိုး၊ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက်၊ ကဗျာခေတ်တစ်ခေတ်နှင့် တစ်ခေတ်ပင် မတူနိုင်ပါ။ ထို့ပြင် ကဗျာဖတ်ရှုခံစားသူ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက်လည်း မတူနိုင်ပါ။ အချိန်တစ်ချိန်နှင့် တစ်ချိန်လည်း မတူနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ကဗျာထဲက စကားလုံးများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်များ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်များ၊ အသံများ ထပ်မံဖြစ်နေကြရာတွင်၊ ပြောင်းလဲနေကြရာတွင်၊ ပေါင်းစပ်နေကြရာတွင် ဘယ်နှကြိမ်၊ ဘယ်နှခါ၊ အချိုးအစား မည်ရွေ့မည်မျှဟုပြောရန် ခက်ပါလိမ့်မည်။ ကဗျာထဲက

စကားလုံးများသည် ဟိုက်ဒရိုဂျင်၊ အောက်စီဂျင်တို့နှင့် မတူပါ။ ထပ်မံ ဖြစ်ခြင်း နှစ်ကြိမ်၊ အပြောင်းအလဲ တစ်ကြိမ် ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိလျှင် ကဗျာ ရစ်သမ်ရသည်ဟု ပြော၍မရပါ။ သင့်တင့်မျှတစွာဟူသော စကားရပ်သည် သော့ချက် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ထက်ပိုပြော၍ ရနိုင်မည် မထင်ပါ။ ပြော၍ ရသည့် အချက်က သင့်တင့်မျှတစွာ ပေါင်းစပ်လျှင် ရစ်သမ် ရ၏။ မသင့် တင့် မမျှတလျှင် ရစ်သမ် မရ၊ ရစ်သမ် ပျက်၏ဟူသော အချက်ပင် ဖြစ် ပါသည်။ ထပ်မံဖြစ်ခြင်းတွေနှင့် အပြောင်းအလဲ ... သဘောနှစ်ရပ်တွင် ထပ်မံဖြစ်ခြင်းချည်းပဲဆိုလျှင် ငြီးငွေ့မှု ဖြစ်ပေါ်၏။ အပြောင်းအလဲတွေ ချည်းပဲဆိုလျှင် ရှုပ်ထွေးမှု ဖြစ်ပေါ်၏။ ငြီးငွေ့မှုနှင့် ရှုပ်ထွေးမှုတို့သည် အစွန်းတရားနှစ်ပါး ဖြစ်၏။ ထိုအစွန်းတရားနှစ်ပါးမှ လွတ်ကင်းလျှင် ရစ်သမ်နှင့်ပြည့်စုံသော ကဗျာကို ရနိုင်၏ဟု ယူဆရပါသည်။ အထက် စကားစဉ်နှင့် ပြန်ဆက်လျှင် စကားလုံးများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ် နှင့် အသံတို့သည် ကဗျာထဲတွင် ထပ်မံဖြစ်နေခြင်း၊ အပြောင်းအလဲတွေ ဖြစ်နေခြင်းဟူသော လှုပ်ရှားမှုနှစ်ရပ်ဖြင့် ရစ်သမ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

၈။ အသံကိစ္စ

စကားလုံးများ၏ အင်္ဂါသုံးရပ်အနက် အသံကိစ္စကို ဤစာတမ်းတွင် ချန်လှပ်ခဲ့ပါသည်။ လိုအပ်မှ လိုအပ်သလောက်သာ ပြောပါမည်။ ချန် လှပ်ရသောအကြောင်း ၂ ချက် ရှိပါသည်။ ပထမအကြောင်းမှာ ကျွန်တော် သည် အသံ/ ကာရန်တွင် ကျွမ်းကျင်သူမဟုတ်၊ ပိုင်နိုင်သူမဟုတ် ဟူသော အကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယအကြောင်းမှာ ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော့်အဖို့ (ကျွန်တော်တစ်ယောက်အဖို့) ကဗျာတစ်ပုဒ်၏ ရသကို ခံစားရာတွင် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကပေးသော ရသကို ပို၍ ခံစားမိပါသည်။ အသံ၊ ကာရန်ကပေးသော ရသမှာ ကျွန်တော့်အဖို့ ထူးထူးခြားခြား မဖြစ် လှပါ။ သိသာထင်ရှားစွာ လှုပ်ရှားစေနိုင်ခြင်း မရှိလှပါ။ အနက်အဓိပ္ပာယ် ကိုသာ အဓိကထား ခံစား၍ အသံကာရန်ကို သိပ်အလေးအနက် မထား လှပါ။ (အနက်အဓိပ္ပာယ်ဆိုရာတွင် ကဗျာအနက်၊ ကဗျာအဓိပ္ပာယ်ဟု ဝိသေသပြု၍ ဆိုလိုပါသည်) ဤအကြောင်းသည် ကျွန်တော့်ခံစားမှုနှင့်

mgvoee.com

SAMPLE BOOK

သာ ဆိုင်သော အကြောင်းဖြစ်၍ အများနှင့် အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပါမည်။ ကျွန်တော် အငြင်းမပွားလိုပါ။ အသံကာရန်သည် (ကျွန်တော့် အဖို့) ကဗျာရသ ခံစားရာတွင် အရေးမကြီးလှဟုသာ ပြောလိုရင်း ဖြစ် ပါသည်။ အထက်ပါအကြောင်း ၂ ချက်ကြောင့် အသံကိစ္စကို ကျွန်တော် ချန်လှပ်ခဲ့ပါသည်။

ကျွန်တော် သိသမျှ ကဗျာ၏ ရစ်သမ်အကြောင်း အစပျိုးခဲ့ပါသည်။ ကဗျာထဲက စကားလုံးများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်ရစ်သမ်နှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ် ရစ်သမ်များကို သက်သာလွယ်ကူရာ ပုံစံများဆောင်၍ ဆက်လက် တင် ပြပါမည်။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၊ အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၈၅။

စားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၂ ရသဒီ ဇိုင်း

၁။ ကဗျာထဲတွင်/ကဗျာထဲက စကားလုံးတွေထဲတွင် အနက်အဓိပ္ပာယ်
များနှင့် ပုံသဏ္ဍာန်များသည် ထပ်မံဖြစ်ခြင်းနှင့် အပြောင်းအလဲဟူသော
လှုပ်ရှားမှုနှစ်ခုဖြင့် 'ကဗျာရစ်သမ်' ကို ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိစေသည်ဟု အရင်
စာတမ်းမှာ ဆိုခဲ့ပါသည်။ ဆက်လက်၍ ပုံဆောင်တင်ပြပါမည်။

စံပယ်သုံးကုံး၊ ညကကုံး
သုံးကုံးပြည့်တောင်၊ မောင် မလာ
ပြန်တော့မင်းရှင်၊ မင်းညိုစင်
လုလင်ပြန်တော့၊ ပြန်တော့လေ။

စပါးသုံးတင်း၊ ညကနင်း
သုံးတင်းပြီးတောင်၊ မောင် မလာ
ပြန်တော့မင်းရှင်၊ မင်းညိုစင်
လုလင်ပြန်တော့၊ ပြန်တော့လေ။

ဖွဲမီးသုံးပုံ၊ ညကပုံ
 သုံးပုံကျမ်းတောင်၊ မောင် မလာ
 ပြန်တော့မင်းရှင်၊ မင်းညိုစင်
 လုလင်ပြန်တော့၊ ပြန်တော့လေ။

၂။ ရှေးရေး 'လုလင်ပြန်ချင်း' မှ ကဗျာသုံးပိုဒ်နှင့် ပုံဆောင်ရသော် ...။
 ဤကောက်နုတ်ချက် သုံးပိုဒ်တွင် တစ်ပိုဒ်လျှင် စာလေးကြောင်းစီ ပါ၏။
 အပိုဒ်တိုင်း တစ်ကြောင်းစီ စိစစ်သောအခါ ...

စာကြောင်း ၁။ ... အရာဝတ္ထု ... အချိန် ... ဆောင်ရွက်ခြင်း
 တစ်ခု

စာကြောင်း ၂။ ... အခြေအနေတစ်ရပ် ... ဆောင်ရွက်ခြင်းတစ်ခု

စာကြောင်း ၃။ ... တိုက်တွန်းပြောကြားခြင်း

စာကြောင်း ၄။ ... တိုက်တွန်းပြောကြားခြင်း

ဟူသော 'အနက်အဓိပ္ပာယ်ခွင်' ကို ရပါသည်။ ထို 'ခွင်' ကို မူတည်
 ထား၍ ကဗျာဆရာက အရာဝတ္ထုကို အပြောင်းအလဲလုပ်ကာ ရေးဖွဲ့သည်။
 စာကြောင်း ၁ ကို ကြည့်သော် ...

အပိုဒ် ၁။ စာကြောင်း ၁ ... စံပယ်

အပိုဒ် ၂။ စာကြောင်း ၁ ... စပါး

အပိုဒ် ၃။ စာကြောင်း ၁ ... ဖွဲမီး

တစ်ဖန် ထိုဝတ္ထုများနှင့် ဆက်စပ်သော 'အရေအတွက်ပြု သင်္ချာ
 နာမဝိသေသန' များကို ကြည့်သော် ...

အပိုဒ် ၁။ စာကြောင်း ၁ ... သုံးကုံး

အပိုဒ် ၂။ စာကြောင်း ၁ ... သုံးတင်း

အပိုဒ် ၃။ စာကြောင်း ၁ ... သုံးပုံ

ဤတွင် 'သုံး' ဟူသော စကားလုံးသည် ထပ်မံဖြစ်၍ 'ကုံး၊ တင်း၊
 ပုံ' တို့ ပြောင်းသွားကြသည်။ တစ်ဖန် အချိန်နှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းကို
 ဆက်၍ကြည့်သော် ...

အပိုဒ် ၁။ စာကြောင်း ၁ ... ညက ... ကုံး

အပိုဒ် ၂။ စာကြောင်း ၁ ... ညက ... နင်း

အပိုဒ် ၃၊ စာကြောင်း ၁ ... ညက ... ပုံ
ဤတွင် 'ည'ကဟူသော စကားလုံးသည် ထပ်မံဖြစ်၍ 'ကိုး၊ နင်း၊
ပုံ' ကြိယာများ ပြောင်းလဲသွားကြသည်။

၃။ စာကြောင်း ၂ ကို ကြည့်သောအခါ ...
အပိုဒ် ၁၊ စာကြောင်း ၂ ... သုံးကိုး ... ပြည့်
အပိုဒ် ၂၊ စာကြောင်း ၂ ... သုံးတင်း ... ပြီး
အပိုဒ် ၃၊ စာကြောင်း ၂ ... သုံးပုံ ... ကျမ်း
ဤတွင် (သုံးကိုး၊ သုံးတင်း၊ သုံးပုံတို့ကို အထက်မှာ ပြပြီး) ...
'ပြည့်၊ ပြီး၊ ကျမ်း' ဟူသော ပြီးစီးခြင်း အခြေအနေကို ပြသည့် ကြိယာ
သုံးခုသည် ပြောင်းလဲသွားကြ၏။ ဆက်၍ကြည့်သောအခါ ထိုအခြေ
အနေ သုံးရပ်နှင့် ဆက်စပ်၍ ...

- အပိုဒ် ၁၊ စာကြောင်း ၂ ... မောင် မလာ
- အပိုဒ် ၂၊ စာကြောင်း ၂ ... မောင် မလာ
- အပိုဒ် ၃၊ စာကြောင်း ၂ ... မောင် မလာ

ချစ်သူမောင် ရောက်မလာခြင်း ... သည် အပိုဒ် ၃ ပိုဒ်စလုံးတွင်
ထပ်၍ထပ်၍ ဖြစ် (ဝါ) ထပ်မံဖြစ်ကြသည်။

၄။ စာကြောင်း ၃ နှင့် ၄ သည် သုံးပိုဒ်စလုံးတွင် အပြောင်းအလဲ မရှိ
ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။

၅။ ကျွန်တော်တို့ အသေအချာကြည့်ပါက ဤကဗျာ သုံးပိုဒ်တွင် 'မူ
သေ တည်'ထားသော 'ခွင်' တစ်ခွင်ရှိကြောင်း တွေ့ရ၏။ ထိုခွင်ထဲတွင်
စကားလုံးများသည် ထပ်မံဖြစ်နေကြ၏။ ဤသို့ဖြင့် 'ကဗျာရစ်သမ်'
သည် ပေါ်ပေါက်တည်ရှိနေ၏။ ထိုခွင်ကိုပင်လျှင် ကဗျာ၏ 'ရသဒီဇိုင်း'
ဟု ခေါ်ချင်ပါသည်။ ထိုဒီဇိုင်းကို ထင်ရှားအောင် ထပ်မံပြရလျှင် ဤသို့
ဖြစ်၏။

- - သုံး - - ညက -
- သုံး - - တောင်၊ မောင် မလာ
- ပြန်တော့မင်းရှင်၊ မင်းညိုစင်၊
- လုလင်ပြန်တော့၊ ပြန်တော့လေ။

ထိုဒီဇိုင်း/ ခွင်ထဲတွင် အောက်ပါစကားလုံးတို့ ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ် နေကြ၏။

စံပယ် ... ကုံး ... ကုံး (နာမ်စား + ကြိယာမပြောင်းလဲ)

စပါး ... တင်း ... နင်း (နာမ်စား + ကြိယာမပြောင်းလဲ)

ဖွဲမီး ... ပုံ ... ပုံ (နာမ်စား + ကြိယာမပြောင်းလဲ)

ကုံး ... ပြည့်

တင်း ... ပြီး

ပုံ ... ကျွမ်း

၆။ စကားစဉ်ကို ချုပ်ရလျှင် ကဗျာထဲတွင် ကဗျာရစ်သမ် ဖြစ်ပေါ်ဟန် ရှိစေဖို့ ခွင်တစ်ခွင် လိုအပ်၏။ ထိုခွင်ကို မူသေထား၍ စကားလုံးများ အပြောင်းအလဲ လုပ်ခြင်းဖြင့် ရစ်သမ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ခွင်သည် မူသေဖြစ်သောကြောင့် မပြောင်းလဲဘဲ ထပ်၍ထပ်၍ ဖြစ်၏။ ထိုခွင်ကို 'ရသဒီဇိုင်း'ဟု ကျွန်တော် ခေါ်ချင်ပါသည်။ ဆက်လက်၍ ကျွန်တော့်ဆရာ ဇော်ဂျီနှင့် ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း တက္ကသိုလ်မင်းမော်တို့၏ 'ရသဒီဇိုင်း' များကို စိစစ်တင်ပြပါဦးမည်။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၈၅။

စားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၃
တက္ကသိုလ်မင်းမော်၏ ငမိုးရိပ်ဒီဇိုင်း

သူ ငမိုးရိပ်
တက္ကသိုလ်မင်းမော်

သူငယ်ချင်း ...
အချဉ်အချို
နှိုင်းစေလို၍
အချိုအချဉ်၊ စားစေလျှင်လည်း
ချဉ်၏ ချို၏ သူ မသိ။

အဖန်အခါး
ကွဲပြားသွားအောင်
အခါးအဖန်၊ စားစေပြန်လည်း
ဖန်၏ခါး၏ သူ မသိ။

အငန်အစပ်

ခွဲခြားတတ်အောင်

အစပ်အငန်၊ စားစေပြန်လည်း

ငန်၏စပ်၏ သူ မသိ။

ရသာခြောက်ပါး

ဘာပဲစားစား

စားသာစား၏၊ သူ မသိသည်

မိကျောင်းလိုပဲ သူငယ်ချင်း။ ။

သဘင်မဂ္ဂဇင်း၊ ဇွန်၊ ၁၉၈၅။

စိစစ်ချက်

၁။ ဤကဗျာ၏ ဒီဇိုင်းခွင်ကို ကြည့်သောအခါ ထိပ်ဆုံးစာကြောင်း 'သူငယ်ချင်း ...'ဟူသော အာလုတ်စကားကို ဖယ်ထား။ အပိုဒ် လေးပိုဒ် ပါ၏။ အပိုဒ် ၁၊ ၂၊ ၃ တို့တွင် တစ်ပိုဒ်တစ်ချက်၊ အချက် သုံးချက်ဖြင့် အကြောင်းတစ်ခုကို ဖော်ပြ၏။ အပိုဒ် ၄ တွင် ဖော် ပြပြီး အပိုဒ်တို့ကို ချုပ်ယူ၍ အကြောင်းတစ်ခုကို နောက်ထပ် တင်ပြ၏။

၂။ တစ်ပိုဒ်ချင်း၊ တစ်ကြောင်းချင်း ကြည့်သောအခါ ...
ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၁ - အရသာ နှစ်ပါး
ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၂ - ရည်ရွယ်ချက်/ဆန္ဒတစ်ခု
ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၃ - ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်စေခြင်း
ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၄ - ရလဒ်/ထွက်ပေါ်လာသော အဖြေ။
ဟူသော 'အနက်အဓိပ္ပာယ်ခွင်'ကို တွေ့ရ၏။ (အပိုဒ် ၂၊ ၃ တို့ တွင်လည်း ဤအတိုင်း ထပ်မံဖြစ်ကြ၏)

၃။ ထိုခွင်ထဲမှာ အပြောင်းအလဲများကို တစ်ကြောင်းချင်း စိစစ်သော အခါ ...
ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၁ - အချဉ်အချို (အ-အ-) (-ချဉ်-ချို)

- ပိုဒ် ၂၊ ကြောင်း ၁ - အဖန်အခါး (အ-အ-) (-ဖန်-ခါး)
- ပိုဒ် ၃၊ ကြောင်း ၁ - အငန်အစပ် (အ-အ-) (-ငန်-စပ်)
- ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၂ - နှိုင်းစေလို၍ (-)
- ပိုဒ် ၂၊ ကြောင်း ၂ - ကွဲပြားသွားအောင် (-) (အောင်)
- ပိုဒ် ၃၊ ကြောင်း ၂ - ခွဲခြားတတ်အောင် (-) (အောင်)
- ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၃ - အချိုအချဉ်၊ စားစေလျှင်လည်း (စားစေ)
(လျှင်လည်း)
- ပိုဒ် ၂၊ ကြောင်း ၃ - အခါးအဖန်၊ စားစေပြန်လည်း (စားစေ)
(ပြန်လည်း)
- ပိုဒ် ၃၊ ကြောင်း ၃ - အစပ်အငန်၊ စားစေပြန်လည်း (စားစေ)
(ပြန်လည်း)
- ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၄ - ချဉ်၏ချို၏ သူ မသိ (ချဉ်-ချို)
(-၏-၏ သူ မသိ)
- ပိုဒ် ၂၊ ကြောင်း ၄ - ဖန်၏ခါး၏ သူ မသိ (ဖန်-ခါး)
(-၏-၏ သူ မသိ)
- ပိုဒ် ၃၊ ကြောင်း ၄ - ငန်၏စပ်၏ သူ မသိ (ငန်-စပ်)
(-၏-၏ သူ မသိ)

၄။ အပိုဒ်တိုင်း၏ စာကြောင်းတိုင်းကို အသေးစိတ် ထပ်၍စိစစ်သော အခါ အပိုဒ် ၁၊ ၂၊ ၃ တို့၏ 'ကြောင်း ၁' တို့တွင် အရသာနှစ်ပါး သည် ထပ်မံဖြစ်ကြ၏။ ထိုအရသာ အမျိုးအစားတို့သည် (အရသာ သုံးစုံ၊ ခြောက်မျိုး)တို့သည် ပြောင်းလဲကြ၏။ 'ကြောင်း ၂' တို့တွင် ဖြစ်စေလိုသော ဆန္ဒ/ ရည်ရွယ်ချက်တို့ ထပ်မံဖြစ်ကြ၏။ သို့သော် 'ကြိယာ' နှင့် 'ကြိယာနောက်ဆက်'များကား ပြောင်းလဲ၏။ ဤတွင် ထူးခြားချက်အဖြစ် ပိုဒ် ၁ တွင် ကြိယာ ၁ လုံး၊ နောက် ဆက် ၃ ခု၊ ပိုဒ် ၂ နှင့် ၃ တွင် ကြိယာ ၂ လုံး၊ နောက်ဆက် ၂ ခုစီ ရှိနေသည်ကို တွေ့ရ၏။

- ပိုဒ် ၁၊ နှိုင်း + စေလို၍
- ပိုဒ် ၂၊ ကွဲပြား + သွားအောင်
- ပိုဒ် ၃၊ ခွဲခြား + တတ်အောင်

ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ ကာရန်ကို ငဲ့လိုက်ရသောကြောင့် ဖြစ်ဟန် တူသည်။ 'ကြောင်း ၃' တို့တွင် (အထက်က ပြောခဲ့သည့်အတိုင်း) တစ်စုံ တစ်ခုကို ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်စေခြင်း (ဝါ) အရသာနှစ်ပါးကို စားကြည့် စေခြင်းတို့သည် ထပ်မံဖြစ်ကြ၏။ အရသာနှစ်ပါး သုံးစုံ/ခြောက်မျိုး တို့သည် ပြောင်းလဲကြ၏။ 'စား' ကြိယာသုံးလုံး ထပ်မံဖြစ်ကြ၏။ နောက် ဆက်များ အနည်းငယ် ကွဲပြားသွားသည်။

ပိုဒ် ၁၊ စား + စေပြန်လျှင်လည်း (လျှင်)

ပိုဒ် ၂၊ စား + စေပြန်လျှင်လည်း (ပြန်)

ပိုဒ် ၃၊ စား + စေပြန်လျှင်လည်း (ပြန်)

ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာလည်း ကာရန်ကို ငဲ့လိုက်ရသောကြောင့်ဟု ယူဆစရာ ရှိပါသည်။ 'ကြောင်း ၂' တွင် 'ချို'ကြောင့် 'လို' ဖြစ်လာ၏။ 'ကြောင်း ၃' တွင် 'ချဉ်' ကြောင့် 'လျှင်' ဖြစ်လာပြီး နောက်စာပိုဒ်တို့တွင် 'ဖန်' 'ပြန်' 'ငန်'ဟု ထပ်မံဖြစ်ကြ၏။ သို့တိုင်အောင် ပင်မဒီဇိုင်းခွင်မပျက် ရှိနေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

တစ်ဖန် 'ကြောင်း ၃'တို့ကို 'ကြောင်း ၁'တို့နှင့် ပြန်ဆက်ကြည့် ပါက အရသာစကားလုံးများ ရှေ့နောက်ပြောင်းလဲထားသည်ကို တွေ့ရ ၏။

ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၁၊ ချဉ်-ချို

ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၃၊ ချို-ချဉ်

ပိုဒ် ၂၊ ကြောင်း ၁၊ ဖန်-ခါး

ပိုဒ် ၂၊ ကြောင်း ၃၊ ခါး-ဖန်

ပိုဒ် ၃၊ ကြောင်း ၁၊ ငန်-စပ်

ပိုဒ် ၃၊ ကြောင်း ၃၊ စပ်-ငန်

တစ်ဖန် 'ကြောင်း ၃'တို့ကို 'ကြောင်း ၄'တို့နှင့် ဆက်စပ်ကြည့်

ပါက ...

ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၃၊ ချို-ချဉ်

ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၄၊ ချဉ်-ချို

ပိုဒ် ၂၊ ကြောင်း ၃၊ ခါး-ဖန်

ပိုဒ် ၂၊ ကြောင်း ၄၊ ဖန်-ခါး

ပိုဒ် ၃၊ ကြောင်း ၃၊ စပ်-ငန်

ပိုဒ် ၃၊ ကြောင်း ၄၊ ငန်-စပ်

ထို့ကြောင့် အပိုဒ် ၁၊ ၂၊ ၃ တို့တွင် အရသာစကားလုံးများသည် အောက်ပါပုံစံအတိုင်း 'လွန်းချိတ်ထိုး' တည်ရှိနေကြသည်။

ပိုဒ် ၁၊ ချဉ်-ချို

ချို-ချဉ်

ချဉ်-ချို

ပိုဒ် ၂၊ ဖန်-ခါး

ခါး-ဖန်

ဖန်-ခါး

ပိုဒ် ၃၊ ငန်-စပ်

စပ်-ငန်

ငန်-စပ်

'ကြောင်း ၄' တို့ကို ကြည့်ပါက ...

အရသာကို အစားခိုင်းစေပြီး ထွက်ပေါ်လာသော ရလဒ်/အဖြေ တို့သည် ထပ်မံဖြစ်ကြ၏။ စားကြည့်သော်လည်း မသိ။ အဖြေများ ထပ်မံဖြစ်ကြသော်လည်း အရသာစကားလုံးများကို ပြောင်းလဲထား၏။

ပိုဒ် ၁၊ ကြောင်း ၄ - (ချဉ်-ချို) (-၏-၏ သူ မသိ)

ပိုဒ် ၂၊ ကြောင်း ၄ - (ဖန်-ခါး) (-၏-၏ သူ မသိ)

ပိုဒ် ၃၊ ကြောင်း ၄ - (ငန်-စပ်) (-၏-၏ သူ မသိ)

၅။ နောက်ဆုံးအပိုဒ် ၄ သည် အပိုဒ် ၁၊ ၂၊ ၃ တို့တွင် ဖော်ပြခဲ့သော အချက် ၃ ချက်၊ အကြောင်းတစ်ခုကို ချုပ်၍ အကြောင်းတစ်ခုကို တင်ပြလိုက်သည်။ အပိုဒ် ၁၊ ၂၊ ၃ တို့တွင် အရသာ မသိသော အကြောင်း၊ အပိုဒ် ၄ တွင် ထိုသို့ အရသာ မသိသောကြောင့် ထို သူသည် မိကျောင်းလိုပဲ၊ မိကျောင်းဖြစ်သည်ဟူသော အကြောင်း တစ်ခုကို တင်ပြ နိဂုံးချုပ်လိုက်သည်။ ပုံစံအားဖြင့် ...

ပိုဒ် ၁

ပိုဒ် ၂ ... အရသာမသိခြင်းအကြောင်း

ပိုဒ် ၃

ပိုဒ် ၄ ... ထိုသူသည် မိကျောင်းလိုပဲဖြစ်ကြောင်း ဟူ၍ တွေ့ရပါသည်။

ဝေဖန်ရေး မှတ်ချက်အချို့

၁။ တက္ကသိုလ်မင်းမော်၏ နောက်ပိုင်းကဗျာများ (သူငယ်ချင်းကဗျာစု) သည် အတော် စူးစူးရှရှရှိသည်ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။ ကဗျာတိုင်း လိုလိုပင် ထူးခြားပေါ်လွင်သော ခံစားမှုတစ်ခုခုကို စူးခနဲ၊ နင့်ခနဲ ပေးနိုင်ကြသည်ဟုလည်း ထင်ပါသည်။ ကြိုက်သူတွေ ရှိသလို၊ မကြိုက်သူတွေလည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သူငယ်ချင်း ကဗျာစု၏ စူးရှကျန်ရစ်စေသော အရည်အချင်းအတွက် အကြောင်း နှစ်ကြောင်းရှိသည်ဟု ကျွန်တော် ထင်မြင်ပါသည်။

၂။ ပထမအကြောင်း၊ တက္ကသိုလ်မင်းမော်၏ ဘာသာစကားသည် အလွန်ရှင်းလင်းလွယ်ကူသည်။ ဘာကိုပြောပါလိမ့်ဟု ဘယ်အခါမျှ ခေါင်းမကုတ်ရ၊ မစဉ်းစားရ။ သူ ဘာပြောသလဲ၊ ပြောသမျှကို ရှင်းလင်းလွယ်ကူစွာ သိနိုင်သည်ချည်း ဖြစ်သည်။ အဆန်း မထွင်၊ အရိုးကိုသာ ခုံခုံမင်မင် သုံးစွဲသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ ဤသို့ ရှင်းလင်းလွယ်ကူခြင်းသည် ပထမအကြောင်း ဖြစ်၏။

ဒုတိယအကြောင်း၊ ဘာသာစကား ရှင်းလင်းလွယ်ကူသော်လည်း ကဗျာထဲတွင် ကဗျာဘာသာစကားအဖြစ် ပြောင်းလဲတည်ရှိလာသောအခါ (ဝါ) သာမန်ဘာသာစကားသည် ကဗျာဘာသာစကား ဖြစ်၍လာသောအခါ၊ ကဗျာ၏ သဘာဝအလျောက်၊ ကဗျာတွင် ကိန်းဝပ်သော ကဗျာဓာတ်အား အနည်းအများအလျောက် စူးရှသော ကဗျာအဓိပ္ပာယ်များ ဖြစ်ပေါ်၍လာရပါသည်။ ပမာအားဖြင့် သာမန်ဘာသာစကားမှ မိကျောင်းဆိုသော စကားလုံးနှင့် ကဗျာထဲမှ မိကျောင်းဆိုသော စကားလုံး မတူပါ။ ကဗျာထဲက မိကျောင်းသည် အသားစားတတ်သော၊ လျှာမပါသော ရေသတ္တဝါ၊ တွားသွားသတ္တဝါတစ်မျိုးဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ထက် ပိုပါသည်။ ဤသို့သော သာမန်ဘာသာစကားသည် ကဗျာထဲတွင် ကဗျာဘာသာစကားအဖြစ် ပြောင်းလဲရပ်တည်၍၊ သာမန် အဓိပ္ပာယ်ထက် ပိုသော ကဗျာ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ပေးခြင်းသည် ကဗျာအားလုံးနှင့်ဆိုင်သော၊

လွန်စွာအရေးကြီးသော ဝိသေသ လက္ခဏာတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ မင်းမော်
 ၏ ကဗျာများတွင် တွေ့ရသော ကဗျာဘာသာစကားသည် အရိုးဆုံး၊
 အရှင်းဆုံး ဖြစ်သလို ကဗျာအဓိပ္ပာယ်ကို ပေးရာတွင်လည်း သိပ်သည်းစွာ
 (တစ်ချိန်တည်းမှာပင်) ထွေပြားစွာ ပေးနိုင်သည်ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။
 သိပ်သည်းခြင်းနှင့် ထွေပြားခြင်းတို့သည် ကဗျာအားလုံးနှင့် ဆိုင်သော
 ဂုဏ်ရည် ဖြစ်ပါသည်။ မင်းမော်သည် ထိုဂုဏ်ရည်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်
 ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိစေနိုင်သည်ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။ ဤသို့လျှင်
 ကဗျာအဓိပ္ပာယ်များ သိပ်သည်းထွေပြားခြင်းသည် ဒုတိယအကြောင်း
 ဖြစ်၏။ အထက်စကားစဉ်ကို ပြန်ချုပ်သော် မင်းမော်၏ ကဗျာများသည်
 စကားသုံး ရိုး၏။ ရှင်းလင်းလွယ်ကူ၏။ သို့သော် ကဗျာအဓိပ္ပာယ်သည်
 သိပ်သည်း၏။ ထွေပြား၏။ တစ်ခါတစ်ရံ အမိဖမ်းရန် ခက်၏။ ဤ
 အကြောင်း နှစ်ကြောင်းကြောင့် သူ့ကဗျာများ ထူးခြားပေါ်လွင်နေသည်
 ဟု ထင်ပါသည်။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၈၅။

စားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၄

စကားပလ္လင်

အထူးပြောဖို့မလိုအပ်တဲ့စကား၊ လူတိုင်း သိပြီး၊ လက်ခံပြီးဖြစ်တဲ့ စကားပေမဲ့ တစ်ခါတစ်ရံ ထပ်ပြောဖို့ လိုအပ်တဲ့အခါတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီစကားကတော့ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်၊ လူမျိုးတစ်မျိုးရဲ့ အနုပညာလောက တစ်ခုခုမှာ ဝေဖန်ရေးဆိုတာ လိုအပ်တယ်ဆိုတဲ့ စကားပါပဲ။ သာမန် လိုအပ်ချက်ထက် ပိုတဲ့ အလွန်အရေးကြီး သဘောထားအပ်တဲ့ လိုအပ် ချက်ကို ဖြည့်စွက်ပြောသင့်ပါတယ်။ အနုပညာလောကမှာ အနုပညာ ဖန်တီးမှုများနဲ့အတူ အနုပညာ ဝေဖန်ရေးဟာလည်း တစ်ပြိုင်နက် ရှင် သန် တည်ရှိသင့်တယ်။ တည်ရှိရမယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကလည်း အရေးကြီး တဲ့ အချက်၊ လွန်စွာ အရေးထားအပ်တဲ့ အချက်ပါပဲ။

လူတွေဟာ သမိုင်းတစ်လျှောက်လုံး အနုပညာတွေ ဖန်တီးကြတယ်။ အနုပညာတွေ ဆောင်ရွက်ကြတယ်။ အနုပညာအကြောင်း စဉ်းစားကြ၊ တွေးတောကြ၊ ငြင်းခုံကြတယ်။ ကောင်းတယ်၊ မကောင်းဘူး စသည်ဖြင့် လည်း ထင်မြင်ချက်တွေ၊ အယူအဆတွေ ပြောဆို တင်ပြလာကြတယ်။

အနုပညာ ဖန်တီးဆောင်ရွက်ကြတာနဲ့ အနုပညာအကြောင်း၊ အနုပညာ ဖန်တီးမှုများအကြောင်း ပြောဆိုကြတာဟာ ဆက်စပ်နေပေမဲ့ ကွဲပြားခြားနားတဲ့ လုပ်ငန်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ လူ့ယဉ်ကျေးမှုသမိုင်းမှာ အဲဒီလုပ်ငန်းနှစ်ရပ်ဟာ ထူးခြားထွန်းပြောင်စွာ ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိခဲ့တယ်။ သည်လိုနဲ့ပဲ လူတွေရဲ့ အနုပညာနဲ့ အနုပညာအကြောင်း ပြောဆိုခြင်းတွေဟာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့ကြတယ်။ သည်လုပ်ငန်း နှစ်ရပ်ကို နည်းနည်းကလေး ထပ်ပြီး စဉ်းစားကြည့်ရင် အနုပညာဆိုတာကတော့ ရှင်းပါတယ်။ အနုပညာရှင်၊ အနုပညာသမားက အနုပညာတစ်ရပ်ရပ်ကို ဖန်တီးလိုက်တာ၊ ဆောင်ရွက်လိုက်တာ အဲဒီလို ဖန်တီးဆောင်ရွက်ခြင်းမှ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ အကျိုးရလဒ်ကို နားလည်အပ်ပါတယ်။ ပမာအားဖြင့် ပန်းချီကားတစ်ချပ်၊ ကဗျာတစ်ပုဒ်၊ ပန်းပုတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးထုတ်လုပ်လိုက်တယ် ဆိုပါတော့။ အင်္ဂလိပ်လိုတော့ Create လို့ သုံးပါတယ်။ ကကြိုးကကွက် ကတာ၊ သီချင်းတစ်ပုဒ် သီဆိုတာ၊ တီးလုံးတေးသွားတစ်ကွက် တီးမှုတ်လိုက်တာတွေက အနုပညာဆောင်ရွက်ချက်တွေလို့ ခေါ်ရပါမယ်။ Perform လို့ အသုံးများပါတယ်။ အဲဒီတော့ စကားစဉ်ကို ပြန်ချုပ်ရရင် အနုပညာသမား လူက ဖန်တီးဆောင်ရွက်လိုက်တဲ့ ပန်းချီကားတစ်ချပ်၊ ပန်းပုတစ်ရပ် စသည်၊ ကကြိုးကကွက်၊ တေးသံတစ်ပုဒ်တို့ဟာ ဖန်တီး ဆောင်ရွက်ခြင်းက ထွက်ပေါ်လာတဲ့ အကျိုးရလဒ် အနုပညာပစ္စည်းတွေပါပဲ။ အဲဒီအနုပညာပစ္စည်းတွေ ထွက်ပေါ်တည်ရှိလာအောင် အနုပညာသမားတွေ ဖန်တီးဆောင်ရွက်ကြပါတယ်။ ဒါကို တစ်ပိုင်းထားပါ။ နောက်တစ်ပိုင်းက အနုပညာအကြောင်း ပြောဆိုခြင်းဆိုတဲ့ လုပ်ငန်း။ အဲဒီလုပ်ငန်းကိုလည်း အနုပညာအကြောင်း နားလည် ခံစားတတ်တဲ့ လူတွေကပဲ ပြောဆိုကြတယ်။ ပြောဆိုတယ် ဆိုရာမှာလည်း အထက်ကတင်ပြခဲ့သလို အနုပညာအကြောင်း စဉ်းစားကြတာ၊ ကြံဆကြတာ၊ တွေးခေါ်ကြတာတွေ ပါဝင်ပြီးဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အနုပညာအကြောင်း ပြောဆိုတယ်ဆိုတာ အင်မတန် ကျယ်ဝန်းများပြားပါတယ်။ ချုပ်ရရင်တော့ နှစ်ပိုင်း ရနိုင်ပါတယ်။ တစ်ပိုင်းက အနုပညာအတွေးအခေါ် (Philosophy of Art)၊ နောက်တစ်ပိုင်းကတော့ ဝေဖန်ရေး (Criticism) ပါပဲ။ ဒီနှစ်ခုဟာ ရောယှက်နေပါတယ်။ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းတွေကို ကျောက်ခဲ သလဲလို့ ဆိုပါစို့။ သတ်သတ်စီခွဲလို့တော့ မရနိုင်ပါ။

သို့သော်လည်း ဆွေးနွေးပြောဆိုတဲ့အခါမှာတော့ အလုပ်ဖြစ်စေဖို့သဘောနဲ့ ခွဲခွဲခြားခြားထားပြီး ပြောလို့ရပါတယ်။

အခု တင်ပြခဲ့တဲ့အထိ စကားစဉ်ကို ပြန်ချုပ်ရင် လူ့ယဉ်ကျေးမှုဘဝမှ (၁) အနုပညာ ဖန်တီးဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (၂) အနုပညာအကြောင်း ပြောဆိုခြင်း (အနုပညာ အတွေးအခေါ်နဲ့ ဝေဖန်ရေး) ဆိုတဲ့ လုပ်ငန်းနှစ်ရပ်ဟာ သမိုင်းတစ်လျှောက်လုံး အတူယှဉ်တွဲ ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိခဲ့ကြတယ်။ ယဉ်ကျေးမှု စည်ပင်ဖွံ့ဖြိုးတဲ့ တိုင်းပြည်တိုင်း၊ လူမျိုးတိုင်းဟာ ဒီလုပ်ငန်းနှစ်ရပ်ကို လွန်စွာ အလေးအမြတ်ထားကြပါတယ်။ လူမျိုးတစ်မျိုးရဲ့ ယဉ်ကျေးမှု ဘယ်လောက်မြင့်သလဲလို့ တိုင်းထွာတဲ့နေရာမှာ အဲဒီလုပ်ငန်းနှစ်ရပ်ကို ဘယ်လောက်အထိ အလေးအမြတ်ထား ဆောင်ရွက်ကြသလဲဆိုတဲ့ အချက်ဟာ စံတစ်ရပ်ဖြစ်တယ်လို့တောင် ဆိုတတ်ကြပါတယ်။

သည်လောက်အထိ ရှည်ရှည်ဝေးဝေး စကားပလ္လင်ခံနေရတာဟာ ဒီလုပ်ငန်း နှစ်ရပ် ဘယ်လောက်အရေးကြီးသလဲ၊ ဘယ်လောက်အလေးအမြတ်ထားသင့်သလဲ ဆိုတာကို ပေါ်လွင်သည်ထက် ပေါ်လွင်စေချင်လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အထက်က ပြောခဲ့သလို အများ သိပြီး၊ လက်ခံပြီး၊ နားလည်သဘောပေါက်ပြီးဖြစ်တဲ့ ဒီအချက်ကို ရှည်ရှည်ဝေးဝေး စကားပလ္လင်ခံနေရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲသည်လို စကားပလ္လင်ခံပြီးမှ ကျွန်တော် ဝေဖန်ရေးစာတမ်းကို စပါမယ်။

နိဒါန်း ၁

ကျွန်တော့်စာတမ်းရဲ့ အမည်ဟာ 'ဝေဖန်ရေးကို ဝေဖန်ခြင်း' ဖြစ်ပါတယ်။ အထက်က စကားစခဲ့တဲ့ သဘောတွေနဲ့ဆိုရင် ကျွန်တော့် စာတမ်းဟာ အနုပညာအကြောင်း ပြောဆိုခြင်းဆိုတဲ့ ဝိဘာဂထဲမှာ ထည့်သွင်းနိုင်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ ဒီလို ရိုးရိုး စဉ်းစားကြမယ်ဆိုရင် အနုပညာကို ဖန်တီးသူက ဖန်တီးတယ်။ ဖန်တီးပြီးတာနဲ့ သူ့ကိစ္စက ပြီးပြီ။ ပြတ်တယ်။ သူက ဖန်တီးသူ။ နောက်တစ်ယောက်က အနုပညာတွေးခေါ်ရှင်လို့ ပြောလည်း ရတယ်။ ဝေဖန်ရေးဆရာလို့ ပြောလည်း ရတယ်။ အဲဒီ နောက်တစ်ယောက်က အနုပညာသမား ဖန်တီးလိုက်တဲ့ အနုပညာပစ္စည်းအကြောင်း

ကို စဉ်းစားတယ်၊ ကြံဆတယ်၊ နှိုင်းချိန်တယ်။ ကောင်း မကောင်း၊ သင့် မသင့် အနုပညာတန်ဖိုးကို ဖြတ်တယ်၊ ဝေဖန်တယ်။ ဒါကလည်း သူ့ အလုပ်ပေပဲ။ သူ့အလုပ်ကို သူ လုပ်တယ်။ ဒီတော့ ဆက်စဉ်းစားစရာ ဖြစ်လာပါတယ်။

‘ဝေဖန်ရေးကို ဝေဖန်ခြင်း’ စာတမ်းမျိုးရေးတဲ့ ကျွန်တော့်ကို ဘယ် နေရာမှာ ထားမလဲ။ တစ်နည်းပြောရင်တော့ ကျွန်တော် ဘာလဲပေါ့။

အနုပညာအကြောင်း၊ ပြောဆိုကြတဲ့ ဝေဖန်ရေးဆရာများရဲ့ လုပ်ငန်းကို သူတို့ ပြောကြဆိုကြ၊ ဆုံးဖြတ်ကြတာတွေကို သူတို့ ပြောပုံဆိုပုံ၊ ဆုံးဖြတ်ပုံတွေကို လေ့လာစိစစ်တဲ့အလုပ် ကျွန်တော် လုပ်ပါတယ်။ ဝေဖန်ရေးဆရာများရဲ့ ဝေဖန်ရေးကို လေ့လာစိစစ်တယ် ဆိုတာဟာလည်း သင့် မသင့်၊ လျော် မလျော် ဝေဖန်တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဝေဖန်ရေးရဲ့ ဝေဖန်ရေး၊ ဝေဖန်ရေးကို ဝေဖန်ခြင်းလို့ ပြောရပါတယ်။ တစ်နည်း ပြောရင် ကျွန်တော့်အလုပ်ဟာ အထက်ကပြခဲ့တဲ့ လုပ်ငန်း ၂ ရပ်မှာ ဒုတိယ လုပ်ငန်း ဖြစ်ပါတယ်။

နိဒါန်း ၂

ကျွန်တော့်စာတမ်း (ဝါ) ကျွန်တော့်အလုပ်အကြောင်း ကျွန်တော် ပြောပြီးပါပြီ။ အခုအပိုင်းမှာလည်း တော်တော် ရှည်ရှည်ဝေးဝေး ပြောရ ပါလိမ့်မယ်။ စကားကြောရှည်သူ၊ စာကြောရှည်သူတွေဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အမြင်ကတ် အများဆုံးခံရတဲ့သူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ သို့ပေမဲ့လည်း မတတ် နိုင်ပါ။ ရှည်ရှည်ဝေးဝေးပြောရတဲ့ အကြောင်းတွေက ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီ အထဲမှာ အဓိကအကြောင်းကတော့ ကျွန်တော်တို့ ဝေဖန်ရေးဟာ ရင့်ကျက် မှု နည်းပါးသေးတယ် ဆိုတဲ့အကြောင်းပါပဲ။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဝေဖန်ရေးအစဉ်အလာ၊ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဝေဖန်ရေး ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ အခြေခံဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ အကြောင်းရင်းများ၊ လက်ရှိ အခြေ အနေ၊ ဝေဖန်သူများနဲ့ အဝေဖန်ခံသူများရဲ့ စိတ်အခြေအနေ၊ ဝေဖန်ရေး စာဖတ်ပရိသတ်ရဲ့ စိတ်အခြေအနေ စတဲ့ သိမ်မွေ့များပြားလှတဲ့ ဝေဖန် ရေး အဆောက်အအုံကြီး တစ်ခုလုံးရဲ့ ရင့်ကျက်မှုကို ဆိုလိုပါတယ်။ အားလုံးကို ချုံပြောရရင် အဲဒီအားလုံးဟာ အတော်ကလေး နုနယ်နေပါ

သေးတယ်။ အဲဒီအကြောင်းဟာ ကျွန်တော့် အယူအဆပါပဲ။ အထင် မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော် အဲသည်လိုပဲ ယူဆပါတယ်။

မရင့်ကျက်သေးတဲ့ အခြေအနေ၊ မရင့်ကျက်သေးတဲ့ဘဝမှာ အထင် အမြင် လွဲမှားမှု၊ အကောက်အယူ လွဲမှားမှုတွေ အများကြီး ဖြစ်နိုင်ပါ တယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေလည်း တိမ်းတတ်ယိမ်းတတ်ပါတယ်။ ဒါဟာ သဘာဝပါပဲ။ လောကမှာ ဘယ်အရာမဆို မရင့်ကျက်တဲ့အဆင့်က ရင့် ကျက်တဲ့အဆင့်ကို သည်လိုပဲ လွဲရင်းမှားရင်း၊ တိမ်းရင်းယိမ်းရင်းနဲ့ တက်လှမ်းခဲ့ရတာပါပဲ။

ကျွန်တော့်စာတမ်းမှာလည်း အလွဲအမှား၊ အတိမ်းအယိမ်းတွေ မလွဲမသွေ ပါမှာပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော့်သဘောကတော့ စိတ်ကောင်း စေတနာ အရင်းခံပါ။ မှားချင် မှားမယ်။ မှားရင် နောက်လူတွေ ပြင်လိမ့် မယ်။ အရေးကြီးတာက ကိုယ့်အယူအဆကို ပြောဖြစ်ဖို့ပါပဲ။ ပြောဖို့၊ ရေးဖို့ စဉ်းစား အချိန်ယူရတာ ကျွန်တော့်အဖို့ အတော်ကြာပါတယ်။ ငါ ပြောတာ မှားများသွားမလား၊ အထင်အမြင်၊ အယူအဆတွေ လွဲသွား မလား၊ တစ်ပါးသူကို ထိခိုက်နစ်နာစေမလား၊ အများက ငါ့ကို ဝိုင်းပြီး ဆဲကြဆိုကြလိမ့်မလား စသည်ဖြင့် နောက်တွန့်နေတာတွေ၊ သတ္တိနည်း နေတာတွေကြောင့် အချိန်အတော်ကြာရပါတယ်။ အမှိုက်ခံပြီး ပြောတယ် ဆိုတဲ့ စကားလို အေးအေးမနေဘဲ အခုတော့ အမှိုက်ခံပြီး ပြောဖြစ်သွား ပါပြီ။

သည်နေ့ မြန်မာ့အနုပညာ (စာပေ) ဝေဖန်ရေးကို ဝေဖန်ကြည့် ပါမယ်။

အနုပညာအရပ်ရပ်ကို လွှမ်းခြုံနိုင်အောင် ကျွန်တော် မစွမ်းဆောင် နိုင်ပါ။ စာပေတစ်ခုတည်းကိုသာ သတ်မှတ်ပြီး စာပေဝေဖန်ရေးအကြောင်း ကိုသာ ကျွန်တော် ပြောဖို့ဆိုဖို့ ရည်ရွယ်ထားပါတယ်။ ဒီစာတမ်းပါ အယူအဆ အဆုံးအဖြတ် အားလုံးအတွက် စာတမ်းရှင်ဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော် ကပဲ တာဝန်ယူပါတယ်။ အမှား၊ အမှန်ကို ကျွန်တော်ပဲ ခံပါမယ်။

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၊ မတ်၊ ၁၉၈၆။

ဓားသန်လျက်နှင့် ပန်းပွင့် - ၅

မာ(က)(စ)ဝါဒ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံကို ရောက်ရှိလာပါတယ်။

အထက်က ကျွန်တော် အစီရင်ခံခဲ့သလို ကျွန်တော့်စာတမ်းဟာ သမိုင်းဖြစ်စဉ် အဖြစ်အပျက်တွေ၊ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုတွေကို အသေးစိတ် ပြီး တင်ပြနိုင်မယ့် စာတမ်းမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ သဘောလောက်ပဲ ပြောနိုင်ပါမယ်။ ဒီဝါဒဟာ ဘယ်တုန်းက ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ရောက်လာတယ် ဆိုတာ တခြား သုတေသီတွေ၊ ပညာရှင်တွေ ပြောကြပါလိမ့်မယ်။ တချို့လည်း ပြောပြီးကြပါပြီ။ ကျွန်တော် ပြောချင်တာကတော့ ဒီဝါဒ ရောက်ရှိလာခြင်းဟာ မြန်မာ့လူ့ဘောင်အတွက် သိသာထင်ရှားတဲ့ အပြောင်းအလဲတစ်ခု ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ပညာရေး၊ အတွေးအခေါ်ရေး၊ ယဉ်ကျေးရေး စတဲ့ အပေါ်ထပ် အဆောက်အဦမှာ သိသာ အရေးပါစွာ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စာပေလောကမှာ သိသာ အရေးပါစွာ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါတယ်။

အထူးသဖြင့်တော့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး၊ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရစ အချိန်လောက်ကစပြီး အဲဒီဝါဒ အလေ့အလာ၊ အပြော

အဆိုတွေ အတော်များလာပါတယ်။ လူငယ်လူရွယ်တွေ၊ လူလတ်ပိုင်းတွေ၊ တချို့ လူကြီးပိုင်းတွေမှာ အတော်ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်မှာ ဒီဝါဒက လွမ်းမိုး ဖမ်းစားလာခဲ့ပါတယ်။ စာပေနယ်မှာလည်း အဲဒီဝါဒရဲ့ အသံတွေ တော်တော်များများ ကြားလာရပါတယ်။ သိန်းဖေမြင့်နဲ့ ဒဂုန်တာရာတို့လို လူကြီးပိုင်းဆိုပါတော့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ အောင်လင်း၊ ကြည်လင်၊ မြသန်း၊ ကျော်အောင်တို့၊ ဗန်းမော်တင်အောင်၊ လင်းယုန်နီတို့လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ နတ်နွယ်တို့၊ မောင်နေဝင်းတို့၊ ကဗျာဆရာထဲမှာလည်း ဒေါင်းနွယ်ဆွေတို့ စသည်ဖြင့် ထက်မြက်တိုးတက်တဲ့ စာရေးဆရာတွေ အပြိုင်အရိုင်း ပေါ်ထွန်းခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီပုဂ္ဂိုလ်များ ရေးသားခဲ့ကြတဲ့ စာပေအစုစုမှာ မာ(က)(စ)ဝါဒရဲ့ အငွေ့အသက်တွေ၊ ရနံ့တွေ၊ ပဲ့တင်သံတွေ ပျံ့နှံ့ ပျော်ဝင်နေခဲ့ကြတယ်လို့ အခိုင်အမာ ဆိုချင်ပါတယ်။ သူတို့ကို တလေးတစား အသိအမှတ်ပြုချင်ပါတယ်။ (ကြားဖြတ် အစီရင်ခံလိုတာက အထက်ကလည်း ဒီသဘောမျိုး ကျွန်တော် ရေးခဲ့ပြီးပါပြီ။ ဘာလဲဆိုတော့ နာမည်စာရင်းပါပဲ။ ဘယ်သူတွေ ပါတယ်၊ ဘယ်သူတွေ ကျန်တယ်၊ ဘယ်သူတော့ ဘာလို့ ချန်ခဲ့တာလဲ စသည်ဖြင့် ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ ဘာညာသာရကာ လုပ်တတ်ကြပါတယ်။ တစ်ခုရှိတာက အလှူဖိတ်စာ၊ မင်္ဂလာဆောင်ဖိတ်စာ၊ မွေးနေ့ပွဲ ဖိတ်စာမျိုး ဆိုရင်တော့ လူမှုရေးအရ ကျန်ရစ်ခဲ့ရင် ပြဿနာပေါ့။ ကျွန်တော့် စာတမ်းမှာတော့ ပြဿနာမဟုတ် နိုင်ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်)

အဲဒီလို မာ(က)(စ)အနွယ်ဝင် စာရေးဆရာများ၊ ကဗျာဆရာများ ဖန်တီးပြုစုကြတဲ့ စာပေအစုစုဟာ အရှိန်အဟုန်နဲ့ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်ခဲ့ပါတယ်။ အမြင်အသစ်တွေ၊ ခံစားမှုအသစ်တွေ၊ ပုံသဏ္ဍာန်အသစ်တွေ ပေါ်ထွန်းခဲ့ပါတယ်။ ဖန်တီးမှုနဲ့အတူ စာပေအယူအဆ၊ အတွေးအခေါ်တွေကိုလည်း ရေးသားလာကြပါတယ်။ စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာတွေဟာ ဖန်တီးမှုနဲ့ အားရ တင်းတိမ်မနေတတ်ကြပါဘူး။ ကိုယ့်အယူအဆကို ဖော်ပြတဲ့စာတွေလည်း ရေးတတ်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာမှ မဟုတ်ပါဘူး။ ကမ္ဘာနဲ့တစ်ဝန်း ဒီလိုပါပဲ။ ဝတ္ထု၊ ကဗျာ စတဲ့ ဖန်တီးမှုတွေသာမက စာပေအယူအဆ၊ စာပေသဘောတရားတွေလည်း ပေါ်ထွန်းလာတယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။ စာပေအယူအဆ၊ စာပေသဘောတရားတွေ

နဲ့အတူ စာပေဝေဖန်ရေးသဘောတွေလည်း ပါဝင်လာပါတယ်။ စာပေ
ဝေဖန်ရေးကိုလည်း လုပ်ဆောင်လာကြပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ အထက်က ကျွန်တော် တင်ပြခဲ့တဲ့ စကားစဉ်နဲ့ ပြန်
ဆက်ရင် စာပေအယူအဆ၊ စာပေသဘောတရားတွေ တင်ပြရေးသားလာ
ကြတာတွေ၊ စာပေဝေဖန်ရေး လုပ်ဆောင်လာကြတာတွေဟာ ကျေကျေ
လည်လည် ပတ်ပတ်နပ်နပ် မရှိခဲ့ဘူး။ ဆိုချင်တာကတော့ ဘဝင်ကျကျ
ခံယူသွားစေလောက်တဲ့အထိ ရင့်ကျက်မှုမရှိခဲ့ဘူးလို့ ဆိုချင်တာပါပဲ။
အထက်ဖော်ပြပါ ပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ မြန်မာစာပေလောကအတွက် ထည့်ဝင်
ကျေးဇူးပြုမှုကို လေးစားတာက တစ်ပိုင်း၊ သူတို့ရဲ့ ထည့်ဝင် ကျေးဇူးပြု
မှုကို သုံးသပ်တာက တစ်ပိုင်းလို့ ကျွန်တော့်မှတ်ချက်ကို ကွဲပြားစေချင်
ပါတယ်။ ဘယ်သူတွေဟာ အဲဒီဝါဒကို ဘယ်လောက်ထိ ကျေကျေညက်
ညက် လေ့လာသလဲ၊ ဘယ်လောက်အထိ ခံယူကျင့်သုံးသလဲဆိုတာ ကျွန်
တော် မသိပါဘူး။ ပြောလည်း မပြောနိုင်ပါဘူး။ အဖြူအမည်း တင်ကျန်
ရစ်တဲ့ စာတွေကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး ကျေကျေလည်လည်၊ ပတ်ပတ်
နပ်နပ် မရှိဘူး၊ မရင့်ကျက်ဘူး၊ တစ်နည်းပြောရင်း ‘မပြည့်စုံဘူး’လို့
ကျွန်တော် မှတ်ချက်ချခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်ဆို ...

‘မူလရင်းမြစ် မာ့(က)(စ) ရဲ့ (စာပေ/ အနုပညာ) ဝေဖန်ရေးကိုယ်
တိုင်က မပြည့်စုံခဲ့လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်’

မာ့(က)(စ)ရဲ့ ဝေဖန်ရေးဟာ ဘာတွေ မပြည့်စုံသလဲ၊ ဘယ်လို
မပြည့်စုံသလဲဆိုတာ ကျွန်တော် ပြောရပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော့် ကိုယ်စွမ်း
ဉာဏ်စွမ်း ရှိသမျှ၊ ကျွန်တော် တတ်စွမ်းသမျှ တင်ပြ အစီရင်ခံရပါလိမ့်
မယ်။ ကျွန်တော်တို့ စာပေဝေဖန်ရေးကို ဝေဖန်ရာမှာ ရင်းမြစ်မူလဖြစ်တဲ့
မာ့(က)(စ) ဝေဖန်ရေးကို ဝေဖန်ခြင်းဟာ ဒီစာတမ်းရဲ့ လိုအပ်ချက် တစ်
ရပ်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ...

မာ့(က)(စ)ဝေဖန်ရေးကို အမျိုးအစား ခွဲခြားသတ်မှတ်ရရင်
Contextual ဝေဖန်ရေးအမျိုးအစားလို့ ကျွန်တော် နားလည် စွဲမှတ်ထား
ပါတယ်။ အဲဒီ အင်္ဂလိပ်စကားလုံးအတွက် ဘာသာပြန်ပြီး အတည်ပြုပြီး
မြန်မာစကားလုံး၊ မြန်မာဝေါဟာရ ရှိတယ်လို့ ကျွန်တော် မမှတ်သားမိ
ပါဘူး။ ဒီအင်္ဂလိပ်စကားလုံး သုံးလိုက်တာကလည်း ဘာသာရပ်

ဝေါဟာရတစ်ခု ဖြစ်နေတာကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာသာပြန်ပါဆိုရင် ကျွန်တော်လည်း အကောင်းဆုံး ဘာသာပြန်နိုင်စွမ်း ရှိမယ် မဟုတ်ပါဘူး။ သို့သော်လည်း ဒီစာတမ်းအတွက် အလုပ်ဖြစ်ရုံသက်သက်တော့ ကြိုးစားရပါလိမ့်မယ်။ ဒါလည်း ယာယီပါပဲ။ နားလည်တတ်ကျွမ်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များ ပြန်ကြရင်လည်း လိုက်လံ သုံးစွဲပါမယ်။ Contextual ဝေဖန်ရေး ဆိုတာ 'အကြောင်းစုံ ဆက်စပ်ဝေဖန်ရေး'လို့ ထားကြပါစို့။ ဘယ်လို အကြောင်းစုံ ဆက်စပ်သလဲ။

ပထမဆုံး စပြောရမှာကတော့ 'အနုပညာပစ္စည်း'ပါပဲ။ Work of art လို့ သိခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ စာပေတစ်ရပ်ရပ် (ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်၊ ကဗျာတစ်ပုဒ် စသည်လို့ မှတ်ယူဖို့ပါပဲ) ကို မူတည်ပြီး စပြောရပါမယ်။ (စာပေဆိုတဲ့ နေရာမှာလည်း အခေါ်အဝေါ် အသုံးအနှုန်းအနေနဲ့ ပြဿနာရှိပါတယ်။ နာမည်တို့၊ အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်တို့၊ ဖွင့်ဆိုချက်တို့ ဆိုတာ တစ်ခါတစ်ရံ အရေးကြီးတတ်ပါတယ်။ ပညာရပ်တစ်ခု အကြောင်း ပြောရင် နာမည်တို့၊ အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်တို့၊ ဖွင့်ဆိုချက်တို့ကို 'ဆရာစဉ်၊ သမားစဉ်' ဂရုစိုက် အလေးထားတတ်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော့် သဘောကတော့ 'စာပေ'ဆိုတာ တကယ်မဟုတ်ဘူး။ စိတ်ကူးနဲ့ ဖန်တီးရတယ်။ တကယ်အစစ်ကို အခြေခံချင် ခံမယ်။ ဒါပေမဲ့ တကယ်မဟုတ်ဘူး။ New Journalism တို့၊ ဘာတို့ကို သီးခြား ဆွေးနွေးရပါမယ်။ နောက်တစ်ချက်က ခံစားမှုပေးနိုင်ရမယ်။ ဒီနှစ်ခုဟာ ပဓာန အကျဆုံးပါပဲ။ သုတစာပေတို့၊ ရသစာပေတို့၊ သုတရသစာပေတို့ ဆိုတာ ခွဲကာမှခွဲရော။ ကျွန်တော့် စာတမ်းမှာတော့၊ ဒီစာတမ်းမှာတော့ လက်မခံပါဘူး။ အကျယ်အများ ဆွေးနွေးစရာတွေတော့ ရှိပါလိမ့်မယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ စကားပမာ ကဗျာဆိုပါတော့။ သုတပေးတာက ကဗျာအလုပ် မဟုတ်ဘူးလို့ ကျွန်တော် နားလည်စွဲမှတ်ခဲ့ပါတယ်။ သုတကဗျာဆိုတာ မရှိဘူး။ အဲဒီကဗျာကို စာပေထဲမှာထည့်ရင် သုတစာပေဆိုတာလည်း မရှိနိုင်ဘူးလို့ ကျွန်တော် စွဲမှတ်ပါတယ်။ တခြား ပြဿနာတွေလည်း အများကြီးပါ။ ဥပမာ၊ 'စကားပြေ' နဲ့ 'ကဗျာ' ပြဿနာ။ တချို့နေရာတွေမှာ ခွဲလို့မရနိုင်တာတွေ ရှိတယ်။ ခွဲလို့မရနိုင်တဲ့ Level တွေ ရှိတယ်။ 'ဝတ္ထုတို' နဲ့ 'အက်ဆေး'၊ 'ဝတ္ထု' နဲ့ 'ကဗျာ' ခွဲလို့မရတဲ့အခါတွေ

ရှိတယ်။ အလျဉ်းသင့်ရင် ကျွန်တော် ဆွေးနွေးပါမယ်။ လောလောဆယ် မှာတော့ တစ်ခုပဲ အစီရင်ခံခဲ့ချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ဖြစ်တတ် လွန်းလို့။ ဘာလဲဆိုတော့ မောင်ဇော်ဟာ ပြဿနာပေါင်းစုံ ရှာလာပြီး အချွန်နဲ့ ထောင်တယ်လို့ ချက်ချင်း မဆုံးဖြတ်လိုက်ဖို့ပါပဲ။ ကျွန်တော့်စာ ဖတ်ပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ပါ။ အဲဒီတော့ စကားကို ပြန်ဆက်ရရင် ...)

စာပေတစ်ရပ်ရပ်ဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒီစာပေကို လူက ဖန်တီး ထုတ်လုပ်လိုက်တယ်။ လူဆိုတာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါလိမ့်မယ်။ လူ ဆိုတာ ရုပ်နဲ့ နာမ်။ ဘာသာရေးတွေ ဝင်လာပြီလို့လည်း ချက်ချင်း မဆုံး ဖြတ်လိုက်ပါနဲ့ဦး။ ဘာသာရေးကို ကျွန်တော် ဘာမှ နားမလည်သေးပါ ဘူး။ ဘာမှလည်း မသိသေးပါဘူး။ ရိုးရိုးကလေးပါပဲ။ ရုပ်နဲ့ နာမ်ဆိုတဲ့ အဖွဲ့အစည်းခန္ဓာတွေ ရှိတယ်။ သူ မွေးဖွားကြီးပြင်းလာရတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်၊ ခေတ်ကာလအခြေအနေ၊ သူ့စိတ်နေသဘောထား၊ စရိုက်၊ သူ့ရဲ့ အသိဉာဏ် အဆင့်အတန်း၊ ပညာအဆင့်အတန်း (ဘီအေ၊ အမ်အေ မဟုတ်ပါ။ ရာထူး မဟုတ်ပါ) သူ ခံယူကျင့်သုံးတဲ့ အတွေးအခေါ် အယူအဆများ၊ သူ မွေးဖွားကြီးပြင်းလာခဲ့ရတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ လူတန်းစား၊ သူ့ဘဝ ဖြစ်စဉ်မှာ သူ့စိတ်နေသဘောထား၊ စရိုက်ကို ပြုပြင် ပုံသွင်းပေးလိုက်နိုင် တဲ့ အဖြစ်အပျက်များ၊ သူ့မိသားစု အရေးအခင်း၊ သူ့မိတ်ဆွေ အပေါင်း အသင်း စသည်ဖြင့် မြောက်မြားလှတဲ့ အကြောင်းခြင်းရာတွေကို ထည့် စဉ်းစားရပါလိမ့်မယ်။

နောက်တစ်ခါ အဲဒီစာပေတစ်ရပ်ရပ် (ဝတ္ထု၊ ကဗျာ) ကို ဖန်တီး ထုတ်လုပ်လိုက်စေတဲ့ အကြောင်းရင်းတွေ၊ ဖန်တီးထုတ်လုပ်နေစဉ် သူ့ရဲ့ စိတ်အခြေအနေ စတာတွေကိုလည်း ထည့်စဉ်းစားရပါမယ်။ တစ်ခါ သူ ဒီစာပေတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးထုတ်လုပ်စဉ် ခေတ်စားနေတဲ့၊ ဩဇာလွှမ်းမိုး နေတဲ့ စာပေအမျိုးအစား၊ ရေးဟန်၊ တင်ပြပုံ စတာတွေ၊ သူနဲ့ ခေတ်ပြိုင် သို့မဟုတ် ခေတ်အစဉ်အဆက်က ရှိခဲ့တဲ့၊ ရှိနေတဲ့ စာပေအခြေအနေတွေ ကိုလည်း ထည့်စဉ်းစားရမယ်။ တစ်ခါ သူ အသက်ရှင် ဖြစ်တည်နေဆဲ ကာလရဲ့ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးအခြေအနေတွေ၊ အဲဒီအခြေ အနေတွေရဲ့ ရိုက်ခတ်လွှမ်းမိုးမှု စတာတွေကိုလည်း ထည့်စဉ်းစားရပါလိမ့် မယ်။ နောက်တစ်ခါ သူနဲ့အတူ ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေတဲ့ လူတွေ၊ စာဖတ်